Kursplan

Skogsträdgårdsodling i praktiken

16 augusti 2027 - 30 juni 2028

Kursnamn: Skogsträdgårdsodling i praktiken

Studietid: 16 augusti 2027 - 30 juni 2028

Studietakt: 50%

Studieform: Distans med fysiska träffar

Studieort: Stjärnsund

Kursansvariga lärare: Martin Gustafsson, Gunnar Edsborn

Gästföreläsare och övriga lärare: Philipp Weiss, Annelie Hilmerby, Annevi Sjöberg, Christel Andersson m.fl.

Kontaktperson: Martin Gustafsson (martin.gustafsson@farnebo.se)

Om kursen

Skogsträdgårdsodling i praktiken är en kurs där du får utveckla både praktiska och teoretiska kunskaper i skogsträdgårdsodling. Du lär dig att skapa och utveckla ätbara ekosystem med matproducerande träd, buskar och andra fleråriga växter. Genom att ta vara på platsens förutsättningar lär du dig skapa produktiva och långsiktigt hållbara odlingssystem som ger frukt, bär, nötter, fleråriga grönsaker och svamp.

Under kursen får du kunskaper och verktyg för att planera, etablera, utveckla och ta hand om ditt eget skogsträdgårdsprojekt.

En viktig del av kursen är det gemensamma lärandet där vi delar erfarenheter, idéer och kunskaper och hjälper varandra vidare i våra projekt. Genom hemuppgifter som presenteras och diskuteras i smågrupper får du möjlighet att fördjupa dina kunskaper, få återkoppling och inspireras av andras arbete.

Kursen varvar fysiska och digitala träffar med självstudier och självständigt arbete. Undervisningen består av föreläsningar, gruppdiskussioner, praktiskt arbete, studiebesök, praktik, regionala träffar och en gemensam studieresa. På så sätt får du möjlighet att omsätta teori i praktik och utveckla ditt eget skogsträdgårdsprojekt under kursens gång.

Till vem vänder sig kursen

Kursen vänder sig till dig som:

- Specifikt vill lära dig om skogsträdgårdsodling och tillämpa kunskapen i praktiken.
- Önskar komma igång eller vidareutveckla en egen skogsträdgård.
- Vill lära dig gemensamt i grupp genom att bidra och ta del av varandras erfarenheter.

Kursens syfte

Syftet med kursen är att ge deltagarna förståelse för och praktiska kunskaper kring grunderna i ekosystembaserad matproduktion i form av skogsträdgårdsodling.

Färnebo folkhögskolas mål för all kursverksamhet:

- Utveckla deltagarna i riktning mot självständiga och handlingskraftiga människor, som känner ansvar för och solidaritet med andra.
- Ge deltagarna möjlighet att tillsammans erövra kunskap om sin sociala, politiska, kulturella och ekologiska situation.
- Utveckla deltagarnas förmåga att tillsammans med andra arbeta för gemensamma mål.

Kursens syfte är också att, utifrån dess specifika inriktning, möta Folkbildningsrådets riktlinjer (Förordning 2015:218 om statsbidrag till folkbildningen):

- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Kursens mål

Efter avslutad kurs förväntas deltagaren ha:

- Förståelse för grunderna i skogsträdgårdsodling.
- Praktisk erfarenhet av olika tekniker inom skogsträdgårdsodling.
- Kommit igång med eller vidareutvecklat ett eget odlingsprojekt.
- Utvecklat ett nätverk med andra skogsträdgårdsintresserade.

Arbetsformer

Kursen ges på distans med 50% studietakt med fysiska och digitala träffar. *Obs! Det är obligatorisk närvaro på träffarna.*

Fysiska träffar

De gemensamma träffarna för hela klassen sker på vardagar i Stjärnsund (Dalarna) och Österfärnebo (Gästrikland). På träffarna varvas undervisning inom- och utomhus, praktiska moment, gruppövningar, föreläsningar och studiebesök.

Regionala träffar

På de regionala träffarna ses deltagarna hemma hos varandra i mindre grupper på olika platser runt om i landet. Träffarna planeras av deltagarna och kan bestå av till exempel praktiskt arbete och förädling.

Höstterminen		Vårterminen	
Träff 1: 23-27 aug	Stjärnsund	Träff 5: 24-26 jan	Österfärnebo
Träff 2: 27 sep- 1 okt	Stjärnsund	Träff 6: 20-23 mars	Stjärnsund
Träff 3: 21 okt	Regional träff	Träff 7: 27 april	Regional träff
Träff 4: 2 dec	Regional träff	Träff 8: 15-19 maj	Stjärnsund
		Träff 9: 8 juni	Regional träff
		Träff 10: 26-30 juni	Studieresa + Stjärnsund

Digitala träffar

Vi har **digital träff med obligatorisk närvaro på torsdagar kl. 9.00-12.00**. Då varvas föreläsningar, praktiska övningar, presentationer och diskussioner.

Digitalt studiecafé

Varje måndag klockan 10.30-11.00 finns det möjlighet att ses och stödja varandra i studierna.

Hemuppgifter

Mellan träffarna arbetar du med instudering, hemuppgifter och praktiska uppgifter kopplade till din egen plats. Du har kontinuerlig kontakt med de andra kursdeltagarna och lärarna via Microsoft Teams. Du förutsätts vara regelbundet aktiv på lärplattformen under veckorna.
Obs! Du behöver ha tillgång till en plats där du kan utföra de praktiska hemuppgifterna under kursen.

Praktik
Två dagar per termin kommer du att praktisera hos någon som har en skogsträdgård eller en relaterad verksamhet som till exempel en plantskola. Du ordnar själv en plats att praktisera på. Vi har kontakter till många skogsträdgårdsodlare runt om i landet.

Lärplattform
Vi använder oss av den digitala lärplattformen Microsoft Teams vilket kräver att du har grundläggande kunskaper i datoranvändning och en egen dator med stabil internetuppkoppling där du kan ladda ner Microsoft Teams (se systemkrav).

Kurslitteratur
"Skogsträdgården - odla ätbart överallt" av Philipp Weiss & Annevi Sjöberg.
"Nötodlarens handbok" av Philipp Weiss

Denna bok rekommenderas också men är inte obligatorisk:
"Fleråriga grönsaker - upptäck, odla, njut" av Philipp Weiss & Annevi Sjöberg.

Du kommer även att få instudering i form av webbsidor, filmer, utdrag ur böcker, artiklar, poddar med mera. Undervisningen sker på svenska men instudering på engelska kan förekomma.

Kurslärare
Huvudlärare på kursen är Martin Gustafsson och Gunnar Edsborn. Vissa moment på kursen kommer att ske med Annelie Hilmerby, Annevi Sjöberg, Philipp Weiss, Christel Andersson och olika gästlärare.

Kursinnehåll
Med reservation för vissa ändringar kommer kursinnehållet att se ut så här:

Höstterminen
- Introduktion till kursen
- Skogsträdgårdsodlingens grundprinciper
- Platsobservation och läsa landskap
- Jord & vatten
- Växtkunskap
- Beskärning
- Skörda och förädla
- Provsmakning
- Studiebesök
- Mikroklimat
- Behov, önskemål, förutsättningar och vision
- Praktiskt arbete
- Höstsådd
- Höstplantering
- Fleråriga grönsaker
- Etableringstekniker
- Markskiktet i skogsträdgården
- Praktik
- Upptäck och utforska din plats
- Kartlägg din plats
- Planera och utveckla din plats
- Biologisk mångfald
- Grundstammar
- Agroforestry
- Nötodling och det ätliga landskapet

Vårterminen
- Ympris och vintersticklingar
- Ekollon
- Gestaltning och idégenereringstekniker
- Växtplacering
- Hantverk till skogsträdgården
- Den svenska skogen
- Växtkunskap
- Nötter: verktyg, provsmakning, matlagning
- Skogsträdgård i offentlig miljö
- Svampodling
- Beskärning
- Ymprisbyte
- Bänkympning
- Agroforestry
- Planering av studieresa
- Ympning på befintliga träd
- Hitta lägen för ätbart i din omgivning
- Läkeväxter
- Vilda växter

Vårterminen forts.

- Förädling
- Bördighet
- Plantering
- Omskolning
- Biologisk mångfald
- Skadedjursbalans
- Studiebesök
- Praktiskt arbete
- Planering av studieresa
- Fleråriga grönsaker
- Bevattning och dammar
- Skötsel
- Studieresa
- Avslutningsfest
- Mitt nästa steg
- Kursutvärdering

Antagningsvillkor

Grundläggande krav

Du måste uppfylla följande krav för att kunna komma in på kursen:

- Ha fyllt 18 år eller fylla 18 år under det kalenderår kursen börjar
- Varit drogfri i minst 1 år om du tidigare har missbrukat alkohol eller andra droger.
- Tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna delta i kursen.
- Tillräckliga kunskaper i engelska för att ta del av instudering på engelska.
- Privat dator med stabil internetuppkoppling.
- Grundläggande kunskaper i datoranvändning.

Särskilda krav

- Intresse för skogsträdgårdsodling.
- Ha tillgång till en plats där du kan utföra de praktiska hemuppgifterna.

Urvalskriterier

Kursen kräver inga förkunskaper men vid antagning prioriterar skolan:

- Den som anses ha störst behov av kursen.
- Den som bedöms vara mer motiverad att studera på folkhögskola.
- De som anses ha störst behov av det sammanhang och den pedagogik som folkhögskolan erbjuder.
- Den som anses kunna tillämpa kunskaperna från kursen i praktiken.
- Att skapa en så mångfacetterad grupp som möjligt.

Antagning

a) Du fyller i ansökan via skolans webbplats.

b) Ansök med ett personligt brev. Brevet får inte vara längre än 2500 tecken (inklusive blanksteg). Brevet ska innehålla:

- En kort beskrivning av dig och din bakgrund.
- Vad motiverar dig till att söka kursen Skogsträdgårdsodling i praktiken?
- Vad vill du att studierna ska leda till?
- Har du någon förkunskap inom ämnet och i så fall vilken?
- En kort beskrivning av den plats där du kommer utföra de praktiska hemuppgifterna under kursen.

c) Skolan bekräftar via e-post att ansökan har mottagits senast en vecka efter att den inkommit.

d) Senast den 15 juni får du besked om du har blivit antagen, fått en plats på reservlistan eller inte blivit antagen. För att kunna bli antagen eller hamna på reservlistan behöver du

uppfylla grundkraven för antagning (se ovan). Om du inte uppfyller dessa krav meddelar vi dig att du inte är behörig till kursen.

e) Beslut om antagning fattas av kursansvariga lärare. Om du inte blivit antagen och tycker att beslutet har fattats på fel grund kan du överklaga till skolans rektor och vidare till skolans styrelse.

Inställd eller reviderad kurs

Om kursen av någon anledning behöver ställas in eller förändras informeras alla sökande och antagna muntligt och/eller skriftligt. Beslut om att ställa in kursen fattas senast sex veckor efter sista antagningsdatum.

Skolans tillgänglighet för studerande med funktionsnedsättning

Kursgården där träffarna äger rum är inte fullt tillgänglighetsanpassad. Kursen innehåller fysiskt krävande arbete i trädgårdar, studiebesök i olika trädgårdar med varierande tillgänglighet och terräng, samt teoripass med vandring i skog.

Deltagare som behöver särskilt stöd för att kunna genomföra sina studier kan få hjälp med det i viss mån. Sådana behov behöver meddelas kursledningen i samband med ansökning till kursen. Bedömningen av hjälpbehovet sker individuellt i samråd med kursansvarig.

Villkor för att kursen ska anses fullgjord

Det är obligatorisk närvaro på de fysiska och digitala träffarna. För att kursen ska anses fullgjord krävs minst 80% närvaro på de fysiska träffarna, minst 80% närvaro på de digitala träffarna och att du fått godkänt på minst 80% av uppgifterna.

Kursen ger inte poäng eller examen på samma sätt som en högskolekurs, däremot får du efter avslutad utbildning ett studieintyg med en beskrivning av kursens innehåll där kursen redovisas med Godkänd/icke godkänd.

Avgifter och kostnader

Att studera på Färnebo folkhögskola är kostnadsfritt. Du betalar en administrativ avgift på 300 kr per läsår. Den administrativa avgiften täcker försäkring, studiematerial och vissa studiebesök.

Du bekostar själv inköp av kurslitteratur, resor, mat och eventuellt boende.

Kostnader för mat

Att samlas kring gemensamma måltider är en viktig del i den sociala samvaron på vår folkhögskola och därför är lunch och fika under träffarna obligatoriska. Kostnaden för de obligatoriska måltiderna är ca 1250 kr per kursvecka och inkluderar lunch samt för- och eftermiddagsfika. Frukost ordnar du själv. Vissa träffar kan du välja att köpa till middag.

Räkna med att den totala kostnaden för lunch och fika under alla träffar uppgår till ca 6500 kr.

Kostnader för boende

Du bekostar själv eventuella kostnader för boende under träffar och studieresor.

Under träffarna i Stjärnsund kan du boka boende på Fridhems kursgård där träffarna äger rum. Boendet där kostar mellan 350–650 kr per natt beroende på boendealternativ.

På träffen i Österfärnebo kan du boka boende i skolans lokaler till en kostnad av 300-400 kr per natt.

Den totala kostnaden för eventuellt boende under kursträffarna beräknas till cirka 6200–11200 kr, beroende på boendealternativ. Boende under studieresan tillkommer.

CSN, närvaro och sjukanmälan

CSN

Kursen är CSN-berättigad på gymnasienivå. Du söker själv studiemedel på www.csn.se. Har du frågor gällande studielån/bidrag kontakta CSN. Behöver du hjälp med att söka kan du kontakta Tina Olsson på skolans administration (tina.olsson@farnebo.se).

Närvaro och ledighet

Träffarna är obligatoriska vilket innebär att du som deltagare ska delta på hela träffarna. Om du behöver vara ledig ska du prata med din kursansvariga lärare i god tid. Det är viktigt att komma ihåg att även om du fått din ledighet beviljad av läraren så räknas det som frånvaro. Du har eget ansvar att se till att du deltar i minst 80% av undervisningen under läsåret. Hög frånvaro kan leda till en varning, och om det upprepas kan det leda till avstängning.

Hur gör jag om jag är sjuk eller vabbar?

All schemalagd undervisning är obligatorisk. Anmälan om frånvaro meddelas till lärarna via Teams.

Du ska även göra en sjukanmälan på följande sätt:

– När du är sjuk ska du anmäla det omgående, helst första sjukdagen och senast sjunde dagen, till Försäkringskassan.

– När du är hemma för vård av barn (vab) ska du anmäla detta till CSN senast en vecka efter första vårddagen.

Vid frånvaro på grund av sjukdom eller vård av barn som överstiger en vecka krävs läkarintyg som skickas till Tina Olsson (tina.olsson@farnebo.se).

Hur påverkar frånvaro studiestödet?

Du får studiemedel för studier på folkhögskola när du studerar i den takt som står i din utbildningsplan. Om du har låg studieaktivitet och hög frånvaro riskerar du att bli avstängd eller utskriven, vilket påverkar ditt studiemedel från CSN. För att få studiemedel måste du kunna visa att du klarat av dina studier.

Veckor då du varit sjuk, och som Försäkringskassan har godkänt, räknas inte när CSN prövar dina studieresultat. Detsamma gäller vård av barn eller närstående, om du har anmält detta till CSN.

Vad gäller vid studieavbrott?

Deltagare som vill avbryta sina studier meddelar detta till kursansvarig. Om du har studiemedel från CSN måste du även kontakta CSN och meddela ditt studieavbrott.

Mer information om CSN och andra bidrag finns att läsa på csn.se och folkhogskola.nu.

Deltagarinflytande och studeranderätt

Deltagarnas inflytande på Färnebo folkhögskola kan ske både inom ramen för den egna kursen och inom skolan som helhet. I kurserna sker deltagarinflytandet på en rad olika sätt, bland annat genom återkommande återkoppling och samtal om studiemiljö och kursens upplägg och innehåll.

Studeranderätt

I skolans Studeranderättsliga standard kan du läsa om vilka rättigheter och skyldigheter som gäller på Färnebo folkhögskola, det handlar om både dina och våra rättigheter och skyldigheter.

Kurator

Om du under studietiden mår dåligt på ett sätt som påverkar dina studier har du möjlighet att boka in samtal med skolans kurator som erbjuder stödjande och vägledande samtal.

Om Färnebo folkhögskola

Färnebo folkhögskola är freds-, miljö- och solidaritetsrörelsens folkhögskola, med verksamhet i Österfärnebo, Stjärnsund, Alsike och Gävle. Skolan erbjuder kurser med fokus på bland annat hållbar utveckling, global rättvisa och samhällsförändring.

Genom gemensamt lärande, delaktighet och praktiskt arbete vill vi stärka människors kunskap, engagemang och möjligheter att påverka sin egen framtid och samhällets utveckling. Läs mer på: Om Färnebo folkhögskola

Bakom Färnebo folkhögskola står 13 huvudorganisationer som är aktiva i solidaritets-, miljö- och fredsrörelsen. Dessa organisationer samarbetar med skolan kring kursverksamhet. Läs mer på: Våra huvudorganisationer

En alkohol- och drogfri skola

Vår skola erbjuder möjlighet till alternativa sätt att leva och lära tillsammans. En kurs på Färnebo folkhögskola förutsätter att deltagarna tar ansvar gentemot varandra och respekterar varandra. En grundläggande förutsättning för att detta ska kunna förverkligas är en drog- och alkoholfri skolmiljö. Du kan läsa mer i skolans policy mot droger och alkohol.

Kontaktuppgifter

Har du frågor om kursen kontakta kursansvarig lärare.

Kursansvariga lärare
Martin Gustafsson
E-post: martin.gustafsson@farnebo.se
Telefon: 073-615 33 97

Gunnar Edsborn
E-post: gunnar.edsborn@farnebo.se
Telefon: 070-723 63 33

Rektor
Anna-Karin Björnberg
E-post: anna-karin.bjornberg@farnebo.se
Telefon: 070-286 66 94

CSN-ansvarig
Tina Olsson
E-post: tina.olsson@farnebo.se
0291-202 75

Färnebo folkhögskola
E-post: info@farnebo.se
Telefon: 0291-202 75
Postadress: Färnebovägen 874

811 74 Österfärnebo
Webbsida: www.farnebo.se